

SÁMI PARLAMENTÁRALAŠ RÁÐÐI
SAEMIEN PARLAMENTARIHKEN RAERIE
SÁME PARLAMENTÁRALASJ RÁÐ
SÁÁMI PARLAMENTAARLAŠ RÁÐÐI
SÁÁ'M PARLAMENTAARLAŽ SUÁVTÕS
SAMISK PARLAMENTARISK RÁÐ
SAMISKT PARLAMENTARISKT RÁÐ
SAAMELAINEN PARLAMENTAARINEN NEUVOSTO
SÁMI PARLIAMENTARY COUNCIL
СААМСКИЙ ПАРЛАМЕНТСКИЙ СОВЕТ

Samisk parlamentarisk råd Handlingsplan

Gjelder fra 20.5.2022 til neste rådsmøte

vedtatt 20.5.2022
sak 3/2022

Samisk parlamentarisk råds handligplan

Samisk parlamentarisk råds vedtak

Handlingsplan for Samisk parlamentarisk råd for perioden 20.5.2022 til neste møte i Samisk parlamentarisk råd ble godkjent med de endringer som kom frem på møtet. Det ble fremmet 12 forslag. Alle forslag ble enstemmig godkjent.

Samisk parlamentarisk råds handlingsplan for kommende periode, gjeldende fra 20.5.2022

1. Innledning

I perioden 20.5.2022, og minst 16 måneder fremover, til 20.9.2023, har Sametinget i Sverige ledervervet for Samisk parlamentarisk råd (SPR). Perioden kan forlenges etter behov. Sametinget i Finland overtar ledervervet etter Sametinget i Sverige. Sekretariatsansvaret følger ledelsen (Arbeidsordning 6). Sametinget i Finland og Sametinget i Norge skal i perioden ha minst en person i administrasjonen som skal fungere som kontaktperson for sekretariatet og som koordinator innad i egen administrasjon. Sekretariatet kan be om bistand i saksbehandlingen fra de andre sametingene/administrasjonene etter behov.

Følgende saksområder i handlingsplanen prioriteres særskilt:

- Samisk parlamentarisk råds virksomhet - organisering og finansiering (2.1)
- Samisk språk (Målet er at Nordisk fag- og ressurscenter, Giellagáldu, for samisk språk etableres på permanent basis (2.2)
- Nordisk Samekonvensjon (Samisk parlamentarisk råd er opptatt av å få i havn en konvensjon det er bred faglig og politisk støtte for og ønsker å få foretatt noen få, men likevel viktige endringer av forslaget til konvensjonstekst) (se 2.3)
- Samordning av sametingsvalg i Finland, Norge og Sverige (2.4)
- Identifisere konkrete grensehindringer i samiske områder, med mål om å fjerne og bekjempe grensehindringer, som er til hinder for samarbeid i samiske områder - følge opp anbefalingene fra Samisk parlamentarisk råds arbeidsutvalg (2.5)
- Grenseoverskridende samarbeid angående felles strategi i Rovdyrpolitikken – følge opp anbefalingene fra Samisk parlamentarisk råds arbeidsutvalg (2.6)
- Følge opp sluttdokumentet fra FNs World Conference on Indigenous Peoples (WCIP), bl.a. arbeide for at urfolks folkevalgte organ kan delta i møter i FN systemet i egen kapasitet. (2.13)

2. Virksomhetsområder

2.1 Samisk parlamentarisk råds virksomhet - organisering og finansiering

Mål: Å bevare og styrke sametingenes samarbeid gjennom Samisk parlamentarisk råd

Tiltak:

- Vurdere om det er behov for å styrke rammebetingelsene for Samisk parlamentarisk råd, herunder økonomi og sekretariat/administrasjon.
- Vurdere om det er behov for å gjøre endringer i Arbeidsordning og Samarbeidsavtale
- De enkelte Sametingene starter en prosess for å styrke det allsamiske demokratiet. SPR som organ må bli gjort i stand til å representere det samiske folk. Derfor må sametingene finne løsninger og ressurser slik at dette målet oppnås

2.2 Samisk språk

Mål: Styrke bruken av samiske språk

Tiltak:

- Nordisk fag- og ressurscenter for samisk språk, samisk Giellagáldu, etableres på permanent basis
- FNs internasjonale tiår for urfolksspråk 2022-32 – delta i forberedelsene til IDIL 2022-32 i samarbeid med andre.

2.3 Nordisk samekonvensjon

Mål: Nordisk samekonvensjon vedtas av de nordiske landene og sametingene

Tiltak:

- Samisk parlamentarisk råd er opptatt av å få i havn en konvensjon det er brei politisk støtte for og ønsker å få foretatt noen få, men likevel viktige endringer av forslaget til konvensjonstekst.

2.4 Samordning av sametingsvalgene

Mål: Samordning av sametingsvalgene i Finland, Norge og Sverige

Arbeidsgruppen har levert sine anbefalinger, 30. august 2019, og avventer SPR videre behandling av saken og i mellomtiden står til disposisjon for SPR.

Tiltak:

- SPR anbefalte at sametingene behandler saken internt. Sametinget i Sverige og Sametinget i Finland har behandlet saken, fortsatt gjenstår at sametinget i Norge behandler den.
- SPR arbeider videre med saken og om mulig legger frem saken for sameparlamentarikerkonferansen

2.5 Grensehindringer i samiske områder

Mål: Forebygge grensehindringer

SPR har nedsatt en arbeidsgruppe som skal identifisere konkrete grensehindringer i samiske områder, med mål om å fjerne og bekjempe grensehindringer som er til hinder for samarbeid i samiske områder. Arbeidsgruppen leverte sin rapport med anbefalinger 28.6.2021.

Tiltak:

- Følge opp anbefalingene fra arbeidsgruppen

2.6 Felles rovdyrpolitikk

Mål: Grenseoverskridende samarbeid angående felles strategi i Rovdyrpolitikken.

SPR har nedsatt et utvalg. Arbeidet pågår.

Tiltak:

- Følge opp anbefalingene fra utvalget.

2.7 Felles ressursforvaltning til Deatnu

Mål: Fremme felles administrasjon for fiske i Tanavassdraget.

Tiltak:

- SPR legger til rette for et felles samisk verdigrunnlag ved etableringen av en felles administrasjon for fiske i Tanavassdraget.

2.8 Samiske nasjonale symboler

Mål: Forvalte og utvikle samiske nasjonale symboler

Tiltak:

- Vedta regler for forvaltning av samiske nasjonale symboler
- Vedta retningslinjer for bruk av samiske nasjonale symboler
- Samekonferensen i Tråante 2017 gav symbolkommittén i oppdrag att påbörja processen med att välja en samisk nationaljojk, och lägga fram ett förslag till beslut till Samernas 22. konferens. Kommittén har arbetat med frågan om en nationaljojk och har kommit fram till ett förslag. Ärendebereidningen och processen med att anpassa jojken till alla samiska språk fortgår.

2.9 Forberedelse til Interreg programperioden 2021-2027

Mål: Bidra med innspill til Interreg-programperioden 2021 -2027 og bidra med å utforme innholdet i det nye programmet som også skal gjelde for deler av det samiske området

Tiltak:

- Styret for SPR vedtok 6.5.2020 (4/2020, 37 §) å etablere en arbeidsgruppe for kommende Interreg programperiode 2021-2027. Formålet med arbeidsgruppen er å utrede samenes behov angående finansieringen.

2.10 Småbarnsfostran-Barnehager-förskolar/Utbildning

Mål: Styrka samisk småbarnsfostran-Barnehager-förskolar och utbildning.

Tiltak:

- Gjennom et grenseoverskridende samarbeid utvikle et felles samisk verdi- og prinsippgrunnlag for barnehage og skole. Initiere i samarbeid med myndighetene i Norge, Finland og Sverige et utviklingsprosjekt som skal styrke kvaliteten i samiske barnehager/förskolar/småbarnsfostran. Prosjektets hovedmål er å avklare hva filosofien om samisk barnehagepedagogikk/ småbarnspedagogik og didaktikk er. Samisk utdanning, språk, kultur og tradisjonell kunnskap skal transformeres til ny og moderne tid, og danne grunnlaget i filosofien om samisk barnehagepedagogikk/ småbarnspedagogik.
- Initiere og utvikle felles samisk læremiddelprosjekt

2.11 KULTURARV OCH ÁRBEDIEHTU /TRADITIONELL KUNSKAP

Mål: Utforme en felles samisk tilnærming for forvaltning av samisk kulturarv og tradisjonell kunnskap, utifra behov og metoder for beskyttelse av dette.

Beslut:

1. Utifrån den gemensamma viljeinriktningen utveckla ett bärkraftigt och etisk nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunskap, och ett verkningsfullt skydd som säkrar samernas självbestämmande över sitt eget kulturarv och sin traditionella kunskap. Utifrån den gemensamma viljeinriktningen säkerställa samiskt kulturarv och traditionell kunskap, språket, traditionella näringar och kulturen för framtiden.
2. Samiskt parlamentariskt råd ska i samråd med det samiska samhället kartlägga det samiska kulturarvets och den traditionella kunskapens gemensamma rättsprinsipier och riktlinjer, och hur skyddet ser ut efter nuvarande lagstiftning och internationella konventioner, och utforma en förvaltning av det gemensamma samiska kulturarvet och traditionell kunskap som bygger på denna kartläggning. Att styrka förvaltningen främjar samarbetet med externa aktörer eftersom innehållet i samisk självbestämmande, och riktlinjer för nyttjande av kulturarv och traditionell kunskap blir värderade i ett gemensamt nordiskt perspektiv.
3. Kartlägga Sametingens politiska ståndpunkt vad gäller självbestämmande, skyddande och nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunskap.
4. Kartlägga i vilka frågor som rör självbestämmande, skydd och nyttjande av samiskt kulturarv och traditionell kunskap, Sametingen redan nu innehar en gemensam ståndpunkt.
5. Kartlägga i vilka frågor politiska ståndpunkt särskilt behövs, med tanke på verksamheter, lagstiftningsarbete och internationella processer i samband med kulturarv och traditionell kunskap. Med det menas att man aktivt söker svar på frågeställningar som uppstår när kulturarv och traditionell kunskap blir objekt för forskning och annan verksamhet, och i lagstiftningsprocesser i olika stater och internationella forum (bl.a. WIPO, Unesco, CBD). Målet torde vara att sametingen i alla tre stater har samma ståndpunkt och viljeinriktning i dessa frågor.
6. Utifrån dessa punkter enas om en gemensam ståndpunkt om självbestämmande för innehåll, skydd och nyttjande av kulturarv och traditionell kunskap.
7. Utforma en skyddsstrategi och bilda ett förvaltningsorgan för det samiska kulturarvet och traditionell kunskap/árbediehtu.
8. Insamla och utforma principer för förvaltningen av kulturarv och traditionell kunskap.

Åtgärder:

9. Initiera ett tre-årigt projekt för att genomföra målen.
10. Organisering av detta tre-åriga projekt:
  - Utnämna en politisk styrgrupp som leds av SPR, som håller regelbundna arbetsmöten. Styrgruppen ska bjuda in samiska kunskapsbärare av árbediehtu, näringsidkare, experter på kulturarv, och andra samiska aktörer som representerar större samiska grupper.
  - Bilda en arbets-/faggrupp som leds av en projektledare, och som genomför detta tre-åriga projekt.

I projektet har man möjlighet att nyttja extern expertis i olika juridiska eller ämnesfelt.

2.12 Ressursutnyttning, klima og miljø

Mål: Overvåke ulike nasjonale og internasjonale prosesser

Tiltak:

- Overvåke ulike nasjonale og internasjonale prosesser angående utnytting av naturressurser i samiske områder og i nordområdene generelt.
- Gjennomføre intensjonene i artikkel 8(j) i konvensjonen om Biologisk mangfold i Finland, Norge og Sverige.
- Delta aktivt på partismøtene (Conference of the Parties(COP)) under FNs rammekonvensjon om klimaendring /United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC), deriblant i arbeidet med plattform for urfolk og lokale samfunn/Indigenous peoples and local communities.
- Fremme permanent urfolksorgan i CBD-systemet (nåværende 8j-arbeidsgruppe).
- Samisk Parlamentarisk råd arrangerer Klimakonferanse i 2023/2024, der formålet er å lansere synspunkter og styrke samenes og urfolkenes posisjon.
- Samisk Parlamentarisk råd skal undersøke og fremme den samiske reindriftens behov og interesser i forhold til klimaendringer, særlig tilpasning og økonomiske ressurser
- SPR styret jobber videre med strategier for å følge opp klimaendringene, styret ser på organisering av arbeidet med klimaendringen. Dette arbeidet bør også se på om det er mulig å få statene til å etablere et klimaendringfond for Sápmi.

2.13 Samisk parlamentarisk råds internasjonale engasjement

Mål: Menneskerettigheter må styrkes slik at urfolk reelt kan bestemme over egen utvikling.

Tiltak:

- Følge opp sluttdokumentet fra FNs World Conference on Indigenous Peoples (WCIP), bl.a. arbeide for at urfolks folkevalgte organ får delta i møter i FN systemet i egen kapasitet samt vurdering av muligheten for SPR å søke om observatørstatus i FN.
- Delta i relevante internasjonale fora etter behov, og dersom det finnes økonomiske og administrative ressurser tilgjengelig (FN, EU og annet)
- Undersøke om det er mulig for SPR å søke om observatørstatus i FNs generalforsamling
- Fremme Samisk parlamentarisk råds tilstedeværelse i EU i Bryssel
- Delta aktivt i de fora der Samisk parlamentarisk råd allerede har status som deltaker:
  - Nordisk Råds årlige sesjon (observatørstatus) og temasesjon (etter invitasjon)
  - WIPO (World Intellectual Property Organization / FNs Verdensorganisasjonen for immateriell eiendomsrett) mellomstatlige komité (IGC- GRTKF) om immateriellrett, genressurser, tradisjonell kunnskap og tradisjonelle kultur uttrykk (observatørstatus)
  - Møter i SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region / Den permanente arktiske parlamentarikerkomiteen / Arktalaš parlamentariihkkáriid bistevaš lávdegoddi) (Permanent deltaker)
  - Arktiske parlamentarikerkonferanse. (Etter invitasjon)
  - I Barentsamarbeidet (Arbeidsgruppen for urfolk og andre arbeidsgrupper, Barentsrådet, Barents regionråd og komité) deltar sametingenes oppnevnte representanter
  - Barents urfolkskongress (etter invitasjon)
  - Barents parlamentarikerkonferanse (etter invitasjon)

2.14 Samarbeid med Samerådet

Mål: Koordinering av deltakelse ved internasjonale møter som angår urfolk.

Tiltak:

- Avholde samrådsmøter med Samerådet jevnlig i saker om miljøspørsmål (Sámi Caucus on Environmental Issues) og menneskerettigheter (Sámi Caucus on Human Rights)

Mål: Se til at urfolks strategier og rettigheter blir tatt hensyn til i FN særorganer og likeledes at urfolkenes posisjon forbedres.

Tiltak:

- Undersøke urfolkspolitikk fremmet av de nordiske landene i FN særorganer

Mål: De nordiske landenes ODA-finansiering (utviklingsbistand) tilleggsfinansiering også til alle de de syv sosio-kulturelle regionale gruppene.

Tiltak:

- Vurdere Norges, Sveriges og Finlands finansiering som er tiltenkt urfolk og deres prosjektfinansiering og ON og EU -systemets tiltenkte finansiering og fremme liknende finansiering til alle de de syv sosio-kulturelle regionale gruppene.

2.15 Samisk ungdom– organisering og innflytelse

Samisk parlamentarisk råd etablerte i 2011 et ungdoms politisk råd. Ungdomspolitiskråd skal arbeide med ungdomspolitiske saker, og være en felles stemme for samisk ungdom internasjonalt og i Sápmi

Mål: Øke samisk ungdoms deltakelse og innflytelse

Tiltak:

- Avholde felles samisk ungdomskonferanse hvert annet år, neste gang i 2022 eller 2023
- Ungdomspolitiskråd, ved leder eller vara, inviteres til å delta på styremøter og plenumsrådet i Samisk Parlamentarisk råd, der de får mulighet til å rapportere om sin virksomhet.

2.16 Likestilling og likeverd

Mål: Likestilling mellom kjønnene og seksuelle minoriteters likeverd bedres

Tiltak:

- Støtte effektivt de organisasjoner som arbeider med likestilling og likeverd
- Se på mulighetene for å bidra til at det arrangeres en internasjonal urfolkskvinnekonferanse i Sápmi.

2.17 Helse og sosial

Mål: Å sikre likeverdige samiskspråklige helse- og sosialtjenester til den samiske befolkningen i grenseområdene på lik linje med befolkningen for øvrig

Tiltak:

- Forsøke å få til en samarbeidsavtale mellom Finland, Norge og Sverige, der målet er å aktivt få bort hindrer for grensesamarbeid, slik at man skal kunne sikre likeverdige tjenester for samer der utgangspunktet er klientenes behov.

2.18 Sannhet- og forsoning

Mål: At det etableres en sannhets- og forsoningskommisjon i Finland, Norge og Sverige

Tiltak:

- Koordinere arbeidet med Sannhets- og forsoningskommisjon

2.19 Rapportering og finansiering

Styret rapporterer til Samisk parlamentarisk råds plenumsmøte om oppfølging av handlingsplanen.

Det er ikke satt av særskilte ressurser til gjennomføring av tiltakene i denne handlingsplanen. Samisk parlamentarisk råds virksomhet finansieres over sametingenes eget budsjett.

Behandlingen av saken ble avbrutt kl 11.30 og gjenopptatt kl 13.40. Avsluttet kl 14.10

Kaffepause kl 11.30-11.45